

Dag Jan,

Twee dagen voor het ongeval zaten we nog samen op café te werken aan de nieuwe vertaling en ons reflectiedocument bij de invarianten van Freinet. Het is nog steeds onwezenlijk dat je nooit het afgewerkte document zal zien.

Toen me gevraagd werd om hier vandaag te komen vertellen wat jij voor de freinetbeweging betekent, aarzelde ik niet. Ik wil graag getuigen over jouw bijzondere rol. Ik zei wel tegen Michel: ik wil dat doen vanuit de freinetbeweging. Ik sta hier niet alleen. Velen die in de zaal zitten hebben mee geschreven aan wat ik nu lees.

Verschillende freinetwerkers zeggen me dat ze zich tegelijkertijd geprikkeld en gerustgesteld voelen door wat je vertelde en schreef.

Ik heb onze getuigenissen geordend in 2 hoofdstukken.

Coöperatieve vrije tekst over Jan Devos

1. Jan is er niet meer

Wie gaat de vele freinetscholen in Vlaanderen nu alert houden door pertinente kritische vragen? Vragen die oproepen tot een stevig gefundeerd begrip van onze freinetpedagogie. Die scholen en leerkrachten oproepen om zich niet enkel te verdiepen in technieken en didactische vernieuwing, maar ook in mens en maatschappijvisie.

Wie gaat hedendaagse buitenlandse freinetliteratuur voor ons taalgebied ontsluiten? Samen waren we bezorgd over de vaststelling dat steeds meer leraren in freinetscholen werken zonder zelf te lezen over Freinetonderwijs. Jan nodigde scholen uit om geen eiland zijn zonder contact met de freinetbeweging, met de oorsprong van onze pedagogie.

Opmerkelijk hoeveel mensen aangaven dat ze zich 'op hun gemak' voelen bij Jan en wat hij vertelt. Terwijl hij ons uitdaagt en prikkelt, voelen we dat hij naast ons staat, het echte klasleven begrijpt.

Jan was nooit veroordelend. Wel bezorgd en gemotiveerd om mensen bewust te maken, om hen nieuwe informatie aan te reiken.

Hij werd veelvuldig uitgenodigd voor info avonden over Freinetonderwijs en verraste het publiek met minder bekende citaten. In Vlaanderen was er waarschijnlijk niemand die meer freinetboeken en artikelen gelezen had dan hij.

Jan was oprecht geïnteresseerd in leraren die over hun vak praten. We voelden telkens zijn respect voor de individuele leraar en voor teams, ontzag en erkenning voor de practicus op de klasvloer, deze zien als een denkende doener en niet als een uitvoerder.

Als een auteur in plaats van een acteur.

Inderdaad, net zoals de leerlingen in onze freinetklassen.

2. Jan is er nog wel

We hebben zijn boek 'De visie van Freinet'. Een uniek freinetboek dat tegelijkertijd ambitieus en toegankelijk is: toegankelijk omdat het dun is en heel helder geschreven. Ambitieus omdat Jan de leraar als professional niet betuttelt maar een stevige portie denkwerk voorschotelt.

We hebben nu zijn doctoraat, een onderzoek waar velen in de freinetbeweging naar uitgekeken hebben. Er is oprechte nieuwsgierigheid en 'goesting' om met de tekst aan de slag te gaan op onze bijeenkomsten, studiedagen en congressen.

We hebben elk onze herinneringen aan Jan en wat we dankzij hem ontdekten. Een leerkracht PAV die tijdens een van zijn lezingen het licht ziet en een manier vindt om werkblaadjes te vervangen door betekenisvol werk. Twee ervaren freinetwerkers die zitten te genieten van de humor. Die avond op café waar de Freinetbeweging nog eens geanalyseerd werd. De directeur die Jan's bijdrage over inspectie in het kleuterboek gebruikt op een teamvergadering. De Japanse collega die Jan zo dankbaar is voor zijn hulp bij haar onderzoek over Freinetonderwijs. Jan in Oostkamp aan de ronde tafel die een heleboel serieuze vragen stelt aan de leerkrachten secundair. Blij zijn met de tweetalige citaten in het groene boekje. Dankbaar team na oprechte feedback bij een doorlichting. Jan die correct in zijn rol blijft als inspecteur en helder is over wat hij wel en niet doet bij de vele vragen vanuit scholen. Jan die even graag een volle zaal toespreekt als dat hij tijd maakt voor een individueel gesprek. Jan met wie het zo aangenaam samenwerken is.

Met wat hij voor ons achterlaat blijft hij ieder van ons geruststellen én uitdagen. Ons oproepen om door te denken en ons inzicht te verdiepen, om over de bron en historiek na te denken, over het waarom en wat en niet alleen het hoe. Om te blijven beseffen dat onze job op de klasvloer een van de spannendste, avontuurlijkste, mooiste beroepen is.

**Bedankt Jan,
voor je aanwezig zijn, in hoofd en hart, in denken en doen, toen, nu en straks.**

Jan, wij doen verder!

Deze tekst is door Evelyn Buyle en Katrien Nijs samengesteld uit verschillende getuigenissen van freinetwerkers. Katrien las deze tekst voor op 25 september 2019, de dag waarop het doctoraat van Jan voorgesteld werd.